

ΑΡΧΑΙΑ ΓΝΩΣΤΟ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ

ΕΛΑΧΙΣΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑΤΟΣ 60'

ΟΔΗΓΙΕΣ (για τους εξεταζομένους)

1. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο πάνω μέρος των σελίδων, στις οποίες απαντάτε τα θέματα. Τυχόν σημειώσεις πάνω στα θέματα δεν θα βαθμολογηθούν σε καμία περίπτωση.
2. Διάρκεια συνολικής εξέτασης (διδαγμένου και αδιδακτού) κειμένου: τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των θεμάτων

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ:

ΤΜΗΜΑ:

ΒΑΘΜΟΣ: /50

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ/-ΤΡΙΑ: Ζαχαροπούλου Κλαίρη, Καρανάσιος Δημήτρης,
Καφούσια Βάσια, Μαρκάκη Μαρία, Μπούρδου Νίκη (ΚΥΚΛΩΣΤΕ)

ΚΕΙΜΕΝΟ

Τί δέ; Τόδε οὐκ εἰκός, ἦν δ' ἐγώ, καὶ ἀνάγκη ἐκ τῶν προειρημένων, μήτε τοὺς ἀπαιδεύτους καὶ ἀληθείας ἀπείρους ἱκανῶς ἂν ποτε πόλιν ἐπιτροπεῦσαι, μήτε τοὺς ἐν παιδείᾳ ἐωμένους διατρίβειν διὰ τέλους, τοὺς μὲν ὅτι σκοπὸν ἐν τῷ βίῳ οὐκ ἔχουσιν ἓνα, οὐ στοχαζομένους δεῖ ἅπαντα πράττειν ἃ ἂν πράττωσιν ἰδίᾳ τε καὶ δημοσίᾳ, τοὺς δὲ ὅτι ἐκόντες εἶναι οὐ πράξουσιν, ἡγούμενοι ἐν μακάρων νήσοις ζῶντες ἔτι ἀπωκίσθαι;

Ἀληθῆ, ἔφη.

Ἡμέτερον δὴ ἔργον, ἦν δ' ἐγώ, τῶν οἰκιστῶν τὰς τε βελτίστας φύσεις ἀναγκάσαι ἀφικέσθαι πρὸς τὸ μάθημα ὃ ἐν τῷ πρόσθεν ἔφαμεν εἶναι μέγιστον, ἰδεῖν τε τὸ ἀγαθὸν καὶ ἀναβῆναι ἐκείνην τὴν ἀνάβασιν, καὶ ἐπειδὴ ἀναβάντες ἱκανῶς ἴδωσι, μὴ ἐπιτρέπειν αὐτοῖς ὃ νῦν ἐπιτρέπεται.

Τὸ ποῖον δὴ;

Τὸ αὐτοῦ, ἦν δ' ἐγώ, καταμένειν καὶ μὴ ἐθέλειν πάλιν καταβαίνειν παρ' ἐκείνους τοὺς δεσμώτας μηδὲ μετέχειν τῶν παρ' ἐκείνοις πόνων τε καὶ τιμῶν, εἴτε φαυλότεραι εἴτε σπουδαιότεραι.

Ἐπειτ', ἔφη, ἀδικήσομεν αὐτούς, καὶ ποιήσομεν χεῖρον ζῆν, δυνατόν αὐτοῖς ὅν ἄμεινον ;

Ἐπελάθου, ἦν δ' ἐγώ, πάλιν, ὦ φίλε, ὅτι νόμῳ οὐ τοῦτο μέλει, ὅπως ἓν τι γένος ἐν πόλει διαφερόντως εὖ πράξει, ἀλλ' ἐν ὅλῃ τῇ πόλει τοῦτο μηχανᾶται ἐγγενέσθαι, συναρμόττων τοὺς πολίτας πειθοῖ τε καὶ ἀνάγκῃ, ποιῶν μεταδίδοναι ἀλλήλοις τῆς ὠφελίας ἦν ἂν ἕκαστοι τὸ κοινὸν δυνατοὶ ὥσιν ὠφελεῖν καὶ αὐτὸς ἐμποιῶν τοιούτους ἀνδρας ἐν τῇ πόλει, οὐχ ἵνα ἀφιῇ τρέπεσθαι ὅπῃ ἕκαστος βούλεται, ἀλλ' ἵνα καταχρῆται αὐτὸς αὐτοῖς ἐπὶ τὸν σύνδεσμον τῆς πόλεως.

Ἀληθῆ, ἔφη· ἐπελαθόμην γάρ. **Πλάτωνος Πολιτεία 519B-D, 520D-A**

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

A1. Βασιζόμενοι στο παραπάνω κείμενο να χαρακτηρίσετε καθεμιά από τις ακόλουθες προτάσεις «σωστή» ή «λανθασμένη».

- α. Μέρος του έργου των «οίκιστῶν» είναι να απαγορεύσουν στους ανθρώπους του πνεύματος να ασχολούνται αποκλειστικά με τις φιλοσοφικές θεωρήσεις.
- β. Στην εποχή του Σωκράτη οι άνθρωποι του πνεύματος συμμετείχαν ενεργά στα κοινά.
- γ. Ο Γλαύκων θεωρεί δίκαιο εν τέλει τον εξαναγκασμό των φυλάκων – βασιλέων να ασχοληθούν με τα πολιτικά πράγματα.
- δ. Στην ιδανική πολιτεία ο νόμος επιδιώκει την οικονομική βελτίωση όλων των πολιτών.
- ε. Ο Σωκράτης πρεσβεύει ότι ο νόμος πρέπει να αφήνει ελεύθερους τους πολίτες να ακολουθούν όποιο δρόμο επιθυμούν.

μον. /10

B1. Σύμφωνα με το απόσπασμα «*Τί δέ; Τόδε ούκ εἰκός ... ἔτι ἀπωκίσθαι;*» ποιες κατηγορίες πολιτῶν θεωρούνται ακατάλληλες να ασκήσουν την εξουσία, κατά τον Σωκράτη, και γιατί;

μον. /10

B2.

ΠΑΡΑΛΛΗΛΑ ΚΕΙΜΕΝΑ

...Και όταν πια φύγουν αυτοί [δηλ. οι νέοι άνδρες] από τους δασκάλους, η πόλη, με τη σειρά της, τους αναγκάζει να μάθουν τους νόμους και να ζουν σύμφωνα με αυτούς, ώστε να μην ενεργούν από μόνοι τους και όπως νομίζουν οι ίδιοι[...]. Έτσι, και η πόλη, υπογραμμίζοντας τους νόμους, αυτά τα επινοήματα των καλών, *παλαιῶν νομοθετῶν*, αναγκάζει και όσους ασκούν ένα αξίωμα και όσους άρχονται να συμμορφώνονται με αυτούς. Εκείνος δε ο οποίος τους παραβαίνει, υφίσταται κυρώσεις και οι κυρώσεις αυτές ονομάζονται, και σε σας εδώ [δηλ. στην Αθήνα] και σε πολλά μέρη, εϋθύνες, λες και η δικαιοσύνη ξαναβάζει [τον παραβάτη] στην ευθεία.

Πλάτωνος Πρωταγόρας 324D – 326 E

Όλοι ασφαλώς γνωρίζουμε ότι στη Σπάρτη (οι πολίτες) είναι εξαιρετικά υπάκουοι στις αρχές και στους νόμους. Εγώ βέβαια πιστεύω ότι δε θα επιχειρούσε να επιβάλει ο Λυκούργος αυτή την ευταξία νωρίτερα παρά αφού εξασφάλισε τη συγκατάθεση των πιο ισχυρών παραγόντων της πόλης. Αυτά τα συμπεραίνω, διότι στις άλλες πόλεις οι ισχυρότεροι ούτε καν θέλουν να φαίνονται ότι φοβούνται την εξουσία, αλλά αυτό το θεωρούν ανελεύθερο· στη Σπάρτη όμως η άρχουσα τάξη και υπακούει και καμαρώνει με το ότι είναι ταπεινή και με το ότι όταν προσκαλείται, υπακούει τροχάδην και όχι βάδην, πιστεύοντας ότι αν αυτοί, κάνουν την αρχή να υπακούουν τυφλά, ασφαλώς θα ακολουθήσουν και οι άλλοι· πράγμα που ήδη έχει γίνει. **Ξενοφώντος Λακεδαιμονίων Πολιτεία 8,1**

Να σχολιάσετε την πειθαρχία και την υπακοή στους νόμους στην αρχαία Ελλάδα όπως αυτή περιγράφεται στο πρωτότυπο κείμενο και στα παραπάνω αποσπάσματα. **μον. /10**

B3. α. Για κάθε μια από τις ακόλουθες λέξεις της νέας ελληνικής να δώσετε μία λέξη από το κείμενο αναφοράς που να σχετίζεται ετυμολογικά: *λήθαργος, προίκα, ύποπτος, απόγονος, διένεξη, δωροληψία, άφεση, χρήματα.* **μον. /8**

β. Για καθεμία από τις δύο παρακάτω υπογραμμισμένες λέξεις να γράψετε μία πρόταση στα νέα ελληνικά, όπου **η ίδια λέξη** (σε οποιαδήποτε πτώση ή αριθμό) θα χρησιμοποιείται με διαφορετική σημασία από αυτήν που έχει στο αρχαίο κείμενο:

«ὅτι νόμῳ οὐ τοῦτο μέλει, ὅπως ἔν τι γένος ἐν πόλει διαφερόντως εὖ πράξει ... συναρμόττων τούς πολίτας πειθοῖ τε καί ἀνάγκη ...». **μον. /2**

B4. Να γράψετε τη λέξη ΣΩΣΤΟ ή ΛΑΘΟΣ δίπλα από κάθε πρόταση που ακολουθεί:

1. Ο Πολέμαρχος είναι αδερφός του ρήτορα Λυσία.
2. Ανάμεσα στις τρεις τάξεις της πλατωνικής πολιτείας υπάρχει πρόβλεψη για κοινωνική κινητικότητα.
3. Στην τρίτη δεκαετία της εκπαιδευτικής πορείας από τα 30 έως τα 40, ανήκει η σπουδή της διαλεκτικής.
4. Ο Κέφαλος διατείνεται ότι δικαιοσύνη είναι να αποδίδεις τα ίσα, καλό στον φίλο κακό στον εχθρό.
5. Η αλληγορία του σπηλαίου αναπτύσσεται στην αρχή του Ζ' βιβλίου της *Πολιτείας*.

μον. /10

ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ!!!